



ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ



Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014



**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

өзгерісі қабылдауды түбегейлі өзгертеді. Бұл түспен өте абай болу керек. Күлгін түсті ұтымды қолдана білгенде ашыла түседі. Оны жұмсартып ашық қызыл түске бұрғанда романтиканы, ал қара қоңыр күлгін түсті алтын және күміс түстермен үйлестірсе - айбындылық және асқан байсалдылық сезімін білдіреді [5].

http://www.sarafanov-style.ru/upload/medialibrary/f0e/nj_izsaujaqhpgstprnfx2.jpg Бұл түс жүрек пен өкпе жұмыстарын жақсартып, ағза мүшелерінің төзімділігін арттырады. Күлгін түсті киімдер баланың тыныс алуына кедергі келтіретіндей, ауыр көрінуі мүмкін. Емізулі сәбилер кейде күлгін түсті бас киімдер мен шұлықтарын лақтырып тастауға тырысады екен.

Күлгін - белгісіз көңіл-күй, үйлесімділік пен құштарлық түсі. Күлгін түсті ұйықтайтын бөлмеге қолдануға болады. Ол әсіресе сары түспен үйлескенде романтикалық сезімдер тудырады.

Баланың бөлмесіне ілінген күлгін астарлы шағын сурет оны оқуға ынталандырады. Қоңыр - қорқыныш пен шарасыздық сезімін тудырады. Оны тек өрнек бөлшегі ретінде қолдануға болады. Құрылымы анық көрінетін қоңыр ағаш өзінің жағымсыз әсерін азайтады. Оны қонақ бөлмеде қолданса, бұл бөлмеге ол маңыздылық береді.

Қорыта келе айтарымыз, дизайнердің түсті игере алуы, оның психологиялық әсерін терең білуі тұрғын ортаны қолайлы және әсем жабдықтауына кепіл бола алады дегіміз келеді.

Соңында түсті таңдаудағы бірқатар ережелерді айта кеткіміз келіп отыр, олар:

- ақшыл сарындағы интерьер кең көрінеді, ал қара қоңыр түс көру аянын қысқартады;
- терезелерімен оңтүстікке немесе шығысқа шығатын ыстық бөлмелер үшін бөлмеге салқындық пен тазалық сезімін беретін суық түстерді пайдаланған жөн. Солтүстік және батыс жақтағы бөлмелерді жылы және ақшыл түстермен безендірген абзал;
- бөлмені әрлегенде ақшыл түстер басым болғаны, ал қара қоңыр және тым ашық түстер кіші аумақты алғаны дұрыс;
- түстердің көмегімен бөлмені демалыс, белсенділіктің, кәсіптердің және т.б. аумақтарына бөлуге болады;
- көз шаршамас үшін ақ, сары және жасыл түстердің ақшыл реңдерін таңдаған абзал.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Гете И.В. Об искусстве. – М.: Искусство, 1975, 623 с.
2. <http://mikhailkevich.narod.ru>. Учение о цвете И.В. Гете.
3. <http://kk.wikipedia>. Интерьер.
4. <http://vkototy.wordpress.com>. Түстердің адам өмірімен байланысы.
5. <http://www.sarafanov-style.ru>. Воздействие цвета на человека.

УДК 745/749:378

БОЛАШАҚ ДИЗАЙНЕРДІҢ ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН КӘСІБИ ҚҰЗІРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ МАҢЫЗЫ

Бозтай З.Б.

zamza09@mail.ru

Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ магистранты, Астана, Қазақстан

Бегімбай К.М.

begimbai@hotmail.com

П.ғ.к., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ доценті, Астана, Қазақстан

Адамзат қоғамының қарқынды дамуына заманауи жаңа технологиялардың ықпалы зор. Сондықтан аталмыш технологияларды қажетті кәсіби деңгейде қолдана алатын мамандар қоғам салаларының барлығында дерлік сұранысқа ие болуда. Осы маңызды әлеуметтік қажеттілікті қанағаттандыру еліміздің білім беру жүйесінің алдыңғы қатардағы міндеттерінің

бірі болуы заңдылық болып табылады. Қазіргі кезеңде нарықта қолданылатын заманауи инновациялық технологияларды жетік меңгерген кәсіби маман даярлау ең өзекті мәселе.

Жаңа заманауи технологияларды қолдана білетін мамандардың кәсіби күзiреттiлiктерiн қалыптастыру үшiн, әуелде дизайн саласына қажет кәсіби даярлығы қалыптасқан маманның сипатын анықтап алу қажет. Маман даярлауды алдымен адамдық тұрғыдан қараған жөн. Болашақ маман ең алдымен қоғамда әлеуметтік қатынасқа түсетін жеке тұлға екендігін ескеріп, білім берумен қатар оның тұлғалық қасиеттерін дұрыс бағытта дамытуды көздеп тәрбиелеу жоғары оқу орындарының ең маңызды міндеттерінің бірі болып табылады.

Бұл істі жемісті атқару үшін, адамның табиғи қасиеттерін зерттейтін психология ғылымын басшылыққа аламыз. Осы мақсатқа жету үшін зерттеу жұмысымыздың теориялық тірегінің бірі ретінде жеке тұлғаны тәрбиелеу, оның психологиялық ерекшеліктерін білу және болашақ мамандығына қажетті әлеуметтік тәжірибелерін қалыптастыру жолдарын дұрыс таңдау керек. Сондықтан болашақ маманды әуелде адам ретінде қарастырудың негізгі мәселелерін зерттеген психолог-ғалымдардың жұмыстарына талдау жасалды.

Б.Ф. Ломов психологияның әдіснамалық және теориялық мәселелерін, Б.Г. Ананьев заманауи адамтану мәселелерін, А.Г. Ковалев жеке тұлғаның психологиясы мәселесін, Е.П. Илин әлеуметтік тәжірибені меңгерудің жаңаша формаларын, В.Н. Мясищев адамның қарым-қатынас жасау психологиясының қазіргі кезеңдегі жағдайы мен оның басты мәселелерін қарастырған.

Мамандық таңдаудағы кездесетін психологиялық мәселелерді келесі ғалымдардың жұмыстарынан байқаймыз: Н.Д. Левитов мамандыққа қызығушылық пен оған қажет қаблеттіліктер мәселесін, К.К. Платонов еңбек психологиясы мәселелерін В.Н. Пушкин эвристиканың шығармашыл ойлаудың ілімі ретінде қарастыруды зерделеген.

Маман даярлау үдерісін, яғни оқытудың дидактикалық негіздерін И.Я. Лернер, танымдық әректтерді қалыптастыруды Н.Ф. Талызина, ақпараттың мультимедиялық трансфер және болашақтағы білім беруді М.Т. Гуриев, оқыту үдерісінде компьютерлік оқу құралдарын қолданудың логико-психологиялық негіздерін В.В. Рубцов және басқалар зерттеген.

Шығармашылық мамандықтарды даярлау мәселелеріне байланысты, атап айтқанда, дербес компьютермен синтетикалық болмысты жасауда компьютерлік графиканы қолдануды О.С. Татарников, компьютер мен суретшінің біріккен әрекетінің феноменін Л.К. Зыбайлов, компьютерді дизайнерлер мен суретшілердің қызметінде қолдану ерекшеліктерін З.Джонсон және Д. Мичи, Н.П. Петрова, В.В. Соловьева және басқа авторлар өз еңбектерінде қарастырған.

Ізденіс жұмысының теориялық негізін анықтау және көпжылғы тәжірибе нәтижесіне саралау жасау барысында анықталған заманауи дизайн саласында еңбек ететін болашақ маманның жалпы кәсіби күзiреттiлiктерi мынадай талаптарға сай болуы керектігі анықталды:

- көркем заңдылықтарды жетік меңгеруі және көркем түйсіну, яғни көркем ойлау, көру, сезіну қаблеттерін қалыптастыруы;
- көркем және мамандықтың арнайы пәндерінен алған білімдері мен дағдыларын заманауи жаңа технологиялармен ұштастыра білуі;
- шығармашылық қаблеттерін кәсіби деңгейде қалыптастыруы және заманауи нарықтағы дизайнерге қойылатын талаптарға сай болуы;
- дәстүрлі көркем тәсілдерді шеберлікпен қолдана алатын және заманауи жаңа технологияларды жетік меңгерген кәсіби даярлығы жоғары деңгейдегі маман болуы;
- дизайнның тарихы мен теориясынан хабардар және заманауи көркем бағыттарды білетін;
- күрделі дизайндық шешім табуда шығармашылық тұрғыда қарайтын;
- дизайн салаларының ерекшеліктерін жақсы білетін және заманауи озық дизайндық технологияларды меңгерген;

- тұтынушылардың және тапсырыс берушілердің психологиялық, физиологиялық ерекшеліктерін дизайндық жобалар жасағанда ескере білетін;

- дизайн-жоба жасауға қажет техникалық және қаржылық есептемелер жасай алатын;

- дизайндағы жаңа бағыттардан хабардар, креативті ойлау қаблеті бар;

- дизайндық шешімде новаторлық тәсілдер қолдана алатын, тосын шешім таба білетін, стильді сезіну қаблеті қалыптасқан, көркем талғамы жоғары, концептуалды көзқараспен қарайтын маман болуы;

- болашақ мамандығының ерекшеліктерін білетін және сол салада жұмыс тәжірибесі бар;

- дизайн саласындағы өндірістік үдерістер мен құралдармен таныс болуы және дизайн жобаларды кәсіби деңгейде орындай білуі;

- болашақ кәсіби қызметінде алған білімдері мен дағдыларын одан әрі өз тарапынан ізденіс жасау арқылы ұдайы дамытып отыруы [1].

Жоғарыда келтірілген болашақ дизайнердің жалпы кәсіби қасиеттеріне сүйене отырып, ендігі кезекте нарықта сұранысқа ие заманауи компьютерлік технологияларды қолдану арқылы студенттердің кәсіби даярлығы деңгейінің моделін құрастыруға қажетті көрсеткіштерді сұрыптау жұмыстары атқарылды. Сонымен, дизайн саласында қызмет ететін болашақ маманның көркем және компьютерлік технологияларды қолдану даярлығының деңгейінің критерийлері анықталды:

- көркем заңдылықтарды жетік меңгерген және шығармашылық қаблеті жоғары;

- дизайнның тарихы мен теориясынан хабардар және заманауи көркем бағыттарды білетін;

- болашақ мамандығының ерекшеліктерін білетін және сол салада жұмыс тәжірибесі бар;

- компьютерлік техниканы қажетті деңгейде меңгерген және кәсіби компьютерлік графикалық редакторларды қолдана білу шеберлігі жоғары;

- көркем түйсіну қаблеттері қалыптасқан және көркем өнер мен мамандықтың арнайы пәндерінен алған білімдері мен дағдыларын компьютерлік технологиялармен ұштастыра білетін;

- дизайндық шешімде новаторлық тәсілдер қолдана алатын және тосын шешім таба білетін;

- көркем талғамы жоғары және жобалауға концептуалды көзқараспен қарайтын маман болуы;

- тарихи және жаңа дизайндық көркем стильдерді меңгерген және оларды сезіну қаблеті қалыптасқан;

- дизайн жобаларды орындай білу маңыздылығы, кәсіби қызметінде алған білімдері мен дағдыларын орындай және тиімді қолдана алуы;

- дизайн салаларының ерекшеліктерін жақсы білетін, дизайн саласындағы өндірістік үдерістер мен құралдармен таныс және озық дизайндық технологияларды меңгерген;

- компьютерлік кәсіби графикалық редакторларды қолдана білу шеберлігі қалыптасқан компьютерлік техниканы қажетті деңгейде меңгерген.

Саралау жұмысының нәтижесін қорыта келе айтарымыз – нарықтағы дизайнерге қойылатын талаптарға сай болуы, яғни дәстүрлі көркем тәсілдерді шеберлікпен қолдана алатын және заманауи компьютерлік технологияларды жетік меңгерген кәсіби даярлығы жоғары деңгейдегі маман болуы шарт [2].

Жоғарыда аталған кәсіби құзіреттіліктерді заманауи еңбек нарығының талабына сай қажетті деңгейде қалыптастыру үшін бірқатар міндеттер атқарылуы қажет:

- біріншіден – болашақ дизайнерлерді кәсіби даярлауда компьютерлік технологияларды қолданудың ерекшеліктері мен педагогикалық шарттары теориялық және тәжірибелік тұрғыда айқындалып, негізделуі керек;

- екіншіден – болашақ дизайнерлерді кәсіби даярлауда компьютерлік технологияларды қолданудың ерекшеліктерін анықтау үшін оқыту үдерісін заманауи дизайн саласында қызмет

ететін болашақ маманның кәсіби қасиеттерін қалыптастыру мақсатында құрастыру қажет. Бұл мақсатқа жету үшін арнайы педагогикалық шарттарды орындау қажет;

- үшіншіден – педагогикалық шарттарды теориялық тұрғыдан негіздеп алу керек. Ол үшін болашақ дизайнерлерді даярлау барысында компьютерлік технологияларды қолдану ерекшеліктерін анықтау қажет.

Болашақ дизайнерлердің кәсіби құзіреттіліктері заманауи дизайн саласындағы атқарылатын жұмыс түрлеріне және оларды орындау тәсілдеріне тікелей байланысты болып келеді. Сондықтан, қазіргі кезеңдегі еңбек нарығындағы болашақ дизайнерге қойылатын талаптарды ескере отырып, оның кәсіби даярлағын қалыптастыруды жоғары оқу орындарындағы оқу үдерістерінде арнайы курстар арқылы іске асыру қолға алынған. Дизайн мамандығы бойынша модульді оқу бағдаламаларын құрастыру және бекіту нарықтағы өндірістің қатысуы арқылы іске асыру осы күнгі басты талаптардың бірі болып саналады. Сол себепті, оқыту үрдісіне компьютерлік технологияларға негізделген «Компьютерлік графика», «Кәсіби компьютерлік бағдарламалар» және т.б. арнайы курстарды жүргізу арқылы болашақ мамандардың даярлығы қалыптастырылуда.

Студенттердің аталмыш курстардан алған білімдері мен тәжірибелік дағдылары басқа арнайы кәсіби пәндерден дизайн-жобалар жасау жұмыстарында табысты қолданылуда. Сонымен қатар, бүгінгі күні курстық және дипломдық жұмыстардың бәрі дерлік компьютерлік технологияларды қолдану арқылы орындалады.

Компьютерлік технологияларды жетік меңгерген мамандарға деген сұраныстың өсіп отырғандығын ескере отырып, 050421 – «Дизайн» мамандығының оқу үдерісіне «Компьютерлік графика» және «Дизайндағы компьютерлік технологиялар» атты арнайы курстар 2010-2015 жылғы оқу жоспарына енгізілді.

«Дизайндағы компьютерлік технологиялар» арнайы курсының басты мақсаты – болашақ мамандарға дизайн салаларына өндірістік ортада қажет заманауи компьютерлік технологиялардың айрықша мүмкіншіліктерімен таныстыру, яғни:

- дизайн салаларында қолданылатын озық технологиялар туралы мағлұмат беру;
- өндірісте қолданылатын кәсіби компьютерлік бағдарламалармен жұмыс істеу дағдыларын дамыту;
- жаңа техникалық құрылымдармен: сканер, сандық фотоаппарат (камера), принтер, плоттер және т.б. жұмыс істеу іскерліктерін арттыру;
- түрлі тасымалдау құрылғыларымен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру;
- кәсіби деңгейде жасалған дизайн жобаларды басылымға даярлау технологиялық үдерістерін меңгеру: сапасын жақсарту, түстік және рендік реттеулерді жасау, қажетті форматтарда сақтау, баспадағы шығару қондырғыларының басылым сапасын есепке ала білу және т.т.;
- баспа өндірісінде қолданылатын цифрлық негізде жұмыс істейтін офсеттік, лазерлік және т.б. баспа қондырғыларымен таныстыру болып табылады.

«Дизайндағы компьютерлік технологиялар» пәнін оқытудың мағызы мен нәтижелері К.М.Бегімбайдың «Компьютерлік технологияларды қолдану арқылы дизайн саласына мамандар даярлау тәсілдері» атты әдістемелік құралда толығымен баяндалған [3].

Бүгінгі күнде елімізде бастан кешіріп отырған елеулі өзгерістердің білім беру жүйесіне ықпал етуі салдарынан мамандар даярлау ісінде, оның ішінде болашақ дизайнерлерді заман талабына сай кәсіби даярлығын қалыптастыру мақсатында айтарлықтай іс шаралар жасалуда. Солардың бір нышаны ретінде компьютерлік технологияларды жетік меңгерген кәсіпкер дизайнерлерді даярлау үдерісіндегі елеулі жетістіктерді айта кеткен жөн.

Заманауи ақпараттық технологиялар аппараттық құралдардың ұдайы жетілдіріліп отыруымен қатар білім беру саласында жемісті қолдануға мүмкіншілік тудырады. Қазіргі кезеңде мектепке дейінгі сатыдан бастап жоғары оқу орындарын қамтитын білім беру саласында барлық пәндерден компьютерлік аппаратты-бағдарламалық құралдар көмегімен оқыту бағдарламалары мен қашықтықтан оқыту курстарын құрастыруға болады.

Ақпараттық мағлұматтарды өңдеу мен сақтау базаларымен жұмыс істеу дағдыларын меңгеру осы күнгі дизайнерлерді күнделікті күйбің тірліктен босатып, шығармашылық қызметінің

өнімділігінің айтарлықтай өсуіне жағдай жасауда. Сондықтан болашақ дизайнерлерге қажетті компьютерлік технологияларды ойдағыдай деңгейде меңгеруге септігін тигізетін оқу үдерісінің аппараттық-бағдарламалық жүйесін құру өзекті мәселе болып отыр.

Дизайн-білім беру саласында оқытудың «интерактивті құралы» ретінде қолданылатын дербес компьютердің маңызы зор. Сонымен қатар, студенттің компьютермен жұмыс істеуі барысында көптеген қаблеттері дамиды – кеңістіктік, талдау, бейнелік және зерделеу, елестету, есте сақтау, көзмөлшері, ұқыптылығы және т.т. Осы мақсатты жүзеге асыру үшін құрастырылған арнайы оқу курстарының мақсаты – студенттерді компьютерлік технологиялар мен дизайн саласында қолданылатын олардың мүмкіншіліктерін аппараттық құрылымдар мен бағдарламалық құралдармен таныстыру және студенттерді дербес компьютермен жұмыс істеуге дағдыландыра отырып, заманауи компьютерлік кәсіби бағдарламаларды меңгеруді қалыптастыру болып табылады. Мағынасы жағынан маңызды тағы бір мақсат – студенттердің арнайы курстан тапсырмаларды орындауда шығармашылық іскерлік танытуын, қажетті білімдерін өз бетінше толықтырып отыруын, ғылыми ақпараттардың ағымында адаспай бағыт табуын, бағдарламалық камтамасыздандыруды меңгерудегі дағдыларын дамытуы мен ұдайы арттырып отыруын, және де мамандықтың арнайы пәндерін оқу барысында қолданылатын компьютерлік техникамен жұмыс істеуді игеруін қалыптастыру көзделеді.

Жасалған саралау жұмысын қорыта келе айтарымыз – болашақ дизайнерлердің кәсіби құзіреттіліктерін заманауи жаңа технологиялардың бүгінгі таңда ең кең тараған түрінің бірі болып табылатын компьютерлік технологиялар арқылы заман талабына сай деңгейде қалыптастыру үшін қажетті ғылыми теориялық негіздерді анықтау, нақты нарықтағы дизайн салаларында қызмет атқаратын дизайнерлердің тәжірибесін зерделеу және жоғары оқу орындарындағы осы мақсатқа бағытталған іс-шаралардың нәтижелерін талдауға негізделген ғылыми ізденіс жұмыстарының қорытындысы болып табылады. Жоғарыда қарастырылған болашақ дизайнерлердің кәсіби құзіреттіліктерін заманауи жаңа технологиялар арқылы қалыптастыруды қазіргі кезеңдегі нарықтағы дизайн салаларының талабына сай маман даярлау жоғары оқу орындарындағы оқыту үдерістеріне елеулі өзгертулер енгізу арқылы іске асыруға болатынын соңғы он жыл ішінде жинақталған ғылыми ізденіс пен тәжірибе нәтижелері растайды. Сондықтан бұл бағытта келешекте де келелі істер атқарылады деп сенеміз және оған өз үлесімізді әлі де қосуға ат салысамыз.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Бегімбай К.М. Болашақ дизайнерлерді компьютерлік технологияларды қолдану арқылы кәсіби даярлау. Пед. ғылым. канд... дисс. – Астана, 2010. 152 б.
2. Бегімбай К.М. Дизайн саласына маман даярлаудағы технологиялар. Монография. – Астана, ЕҰУ, 2013. 198 б.
3. Бегімбай К.М. Компьютерлік технологияларды қолдану арқылы дизайн саласына мамандар даярлау тәсілдері. Әдістемелік құрал. – Астана, ЕҰУ, 2010. 102 б.

УДК 733.521.1

ПРИМЕНЕНИЕ ИНТЕРАКТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ НА ЗАНЯТИЯХ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

Бекбулатова Ж. С.

Zhanna.10@mail.ru

Магистрант ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Астана, Казахстан
Научный руководитель – д.п.н., профессор Мусалимов Т.К.

Потребность общества в личности творческой, способной к самопознанию и самореализации не может быть удовлетворена при несформированности у обучающихся интеллектуально - познавательной мотивации при изучении учебных дисциплин, поэтому в